

T.C.
Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığı

Karar No : 115
Karar Tarihi : 29/03/2008

Başkanlık Makamınca Kurulumuza sunulan 06/10/2007 tarihli yazıda; aynen; "Plebisit, bir kanun veya herhangi bir Devlet tasarrufu hakkında halk oyuna başvurma halidir. Diğer bir deyişle, kamu hizmeti gören yetkili kişi veya kurulların, yaptıkları veya yapacakları eylem veya işlemlerin uygun görülüp görülmediğinin vatandaşların oylarıyla tespit edilmesidir.

Diğer yandan, 26 Nisan 1969 günlü ve 13184 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren ve 1580 sayılı Kanunun yürürlükte olduğu dönemde Yüksek Seçim Kurulunun 11/04/1969 tarihli ve 180 sayılı kararı ile kabul edilen Örnek: 108 sayılı Genelgede, plebisitte seçmenlerin oylarına başvurma usul ve şartları ayrıntılı olarak düzenlenmiş bulunmaktadır.

Daha önce yürürlükte bulunan, 1580 sayılı Belediye Kanununun değişik 7. maddesinde; valiliğin bildiri üzerine en az 15 gün içerisinde o yerde ilan edilip, ilan tarihinden sonra gelen 60 ıncı günü takip eden ilk Pazar günü seçim yapılması öngörülmekte iken, 13 Temmuz 2005 günlü Resmi Gazetenin 25874 sayılı nüshasında yayımlanarak yürürlüğe giren 5393 sayılı Belediye Kanununun 85. maddesinin (f) fıkrası ile 03/04/1930 tarihli, 1580 sayılı Belediye Kanununun ek ve değişikliklerinin yürürlükten kaldırıldığı bilinmektedir.

5393 sayılı Belediye Kanununun 4. maddesinin 4. fıkrasında; "bir veya birden fazla köyün köy ihtiyar meclisinin kararı veya seçmenlerinin en az yarısından bir fazlasının mahallin en büyük mülki amirine yazılı başvurusu ya da valinin kendiliğinden buna gerek görmesi durumunda, valinin bildiri üzerine, mahalli seçim kurullarının, onbeş gün içinde köyde veya köy kısımlarında kayıtlı seçmenlerin oylarını alacağı ve sonucu bir tutanakla valiliğe bildireceği",

Aynı Kanunun 8. maddesinin 2. fıkrasında; "bir belde veya köyün veya bunların bazı kısımlarının meskûn sahasının, komşu bir beldenin meskûn sahası ile birleşmesi veya bu sahalar arasındaki mesafenin 5.000 metrenin altına düşmesi ve buralarda oturan seçmenlerin yarısından bir fazlasının komşu beldeye katılmak için başvurusu halinde, katılacak belde sakinlerinin oylarına başvurulmaksızın, katılmak isteyen köy veya belde veya bunların kısımlarında başvuruya ilişkin oylama yapılacağı, oylama sonucunun olumlu olması halinde başvuruya ait evrakın, valilik tarafından katılacak belediyeye gönderileceği, belediye meclisinin evrakın gelişinden itibaren otuz gün içerisinde istek hakkındaki kararını vereceği ve belediye meclisinin uygun görmesi halinde katılımın gerçekleşeceği, büyükşehirlerde birleşme ve katılma işlemlerinin katılacak ilçe veya ilk kademe belediye meclisinin görüşü üzerine büyükşehir belediye meclisinde karara bağlanacağı, katılma sonrası oluşacak yeni sınır hakkında, 6 ncı maddeye göre işlem yapılacağı ve sonucun İçişleri Bakanlığına gönderileceği",

8. maddenin son fıkrasında da; "birleşme ve katılma işlemlerinde bu maddede düzenlenmeyen hususlarda 4 üncü madde hükmüne göre işlem yapılacağı",

hükümlerine yer verilmiştir.

Söz konusu Kanun hükümlerinden açıkça anlaşılacağı üzere; seçim kurullarının üzerine düşen görev, halkoylaması sonucunu alarak ilgili valiliğe bildirilmesinden ibarettir.

Öte yandan, halkoylaması (plebisit), bir veya birden fazla köyün birleşerek belde kurmaları veya bir belde veya köyün veya bazı kısımlarının komşu bir belde ile birleşmek istemeleri halinde, o yerde oturan halkın serbest karar ve isteğinin etki altında kalmaksızın saptanmasını amaçlar. Bu nedenle halkoylamasının yapılması ilçe seçim kurullarına bırakılmıştır.

Açıklanan yasal düzenlemeler karşısında, Plebisitte Seçmenlerin Oylarına Başvurma Usul ve Şartlarına Dair Örnek: 108 sayılı Genelge 5393 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesiyle

birlikte işlevini yitirdiğinden, söz konusu genelgenin ele alınarak yeniden düzenlenmesi hususunda gerektiğinde bir komisyon çalışması yapılmasını ve sonrasında karar altına alınmasını takdirlerinize arz ederim.” denilmiş ve Kurulumuzun 06/10/2007 tarih, 2007/857 sayılı kararı ile Kurulumuz Üyesi Hasan ERBİL'in Başkanlığında, Üyeler Cenker KARAOĞLU ve Hüseyin EKEN'den oluşturulan Komisyon çalışmasını tamamlayarak konu hakkında düzenlediği raporu ve genelge taslağını Kurulumuza sunmuş olmakla, konu incelenerek;

GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

5393 sayılı Belediye Kanununun 4 üncü maddesi gereğince; belediye kurma koşulları oluşan bir veya birden fazla köyün köy ihtiyar meclisinin kararı veya seçmenlerin yarısından bir fazlasının mahallin en büyük mülki idare amirine yazılı başvurusu ya da valinin kendiliğinden gerek görmesi durumunda,

5393 sayılı Belediye Kanununun 8 inci maddesinin ikinci fıkrası gereğince; bir belde veya köyün veya bunların bazı kısımlarının meskûn sahasının, komşu bir beldenin meskûn sahası ile birleşmesi veya bu sahalar arasındaki mesafenin 5.000 metrenin altına düşmesi ve buralarda oturan seçmenlerin yarısından bir fazlasının komşu beldeye katılmak için başvurusu halinde,

valinin bildirim üzerine halkoylaması yapılması öngörülmüştür.

Yukarıda belirtilen 5393 sayılı Kanun hükümleri gereğince, Plebisitte Seçmenlerin Oylarına Başvurma Usul ve Şartlarına Dair Örnek: 108 sayılı Genelge işlevini yitirdiğinden, söz konusu genelgenin ele alınarak yeniden düzenlenmesi gerekmiş ve bu konuda Yüksek Seçim Kurulunun 06/10/2007 tarihli, 2007/857 sayılı kararı ile Kurulumuz Üyesi Hasan ERBİL'in Başkanlığında, Üyeler Cenker KARAOĞLU ve Hüseyin EKEN'den oluşturulan komisyon;

- Plebisitle Seçmenlerin Oylarına Başvurma Usul ve Şartlarına Dair Örnek:108 sayılı Genelge'yi,

- 5393 sayılı Belediye Kanununu,

- 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunu,

- Genel Seçimlerde ve Anayasa Değişikliğinin Halkoyuna Sunulmasında düzenlenip kullanılan ve İl - İlçe Seçim Kurulları ile Sandık Kurullarının Görev ve Yetkilerinin Gösterir Genelgeleri,

birlikte inceleyerek, ekli Örnek: 147 sayılı Halkoylamasında (Plebisitte) Seçmenlerin Oylarına Başvurma Usul ve Esaslarına İlişkin Genelge'yi hazırlamıştır.

Bu nedenle; Plebisitte Seçmenlerin Oylarına Başvurma Usul ve Şartlarına Dair Örnek: 108 sayılı Genelge, 5393 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesiyle birlikte işlevini yitirmiş olduğundan, söz konusu Örnek: 108 sayılı genelgenin bütün ekleriyle birlikte yürürlükten kaldırılması ve komisyonca yeniden düzenlenip Kurulumuzca da bütünüyle ele alınan Örnek: 147 sayılı “Halkoylamasında (Plebisitte) Seçmenlerin Oylarına Başvurma Usul ve Esaslarına İlişkin Genelge”nin yürürlüğe konulması uygun bulunmuştur.

S O N U Ç:

Açıklanan nedenle;

1- 5393 sayılı Belediye Kanununun yürürlüğe girmiş olması nedeniyle, 26 Nisan 1969 günlü ve 13184 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren ve 1580 sayılı Belediye Kanununun yürürlükte olduğu dönemde Yüksek Seçim Kurulunun 11/04/1969 tarihli ve 180 sayılı kararı ile kabul edilen “Plebisitte Seçmenlerin Oylarına Başvurma Usul ve Şartlarına Dair Örnek: 108 sayılı Genelge” işlevini yitirmiş olduğundan, söz konusu genelgenin bütün ekleriyle birlikte yürürlükten kaldırılmasına,

2- 5393 sayılı Belediye Kanununun 4 üncü ve 8 inci maddelerinde öngörülen halkoylamasının (plebisit) sağlıklı ve düzenli yürütülüp sonuçlandırılması ve Yurt genelinde uygulamada birliğin sağlanması amacıyla düzenlenen Örnek: 147 sayılı "Halkoylamasında (Plebisitte) Seçmenlerin Oylarına Başvurma Usul ve Esaslarına İlişkin Genelge"nin kabulüne ve genelgenin bu kararın eki sayılmasına,

3- Genelgenin yeterli miktarda bastırılarak tüm il ve ilçe seçim kurulu başkanlıklarına ihtiyaç miktarı kadar gönderilmek üzere Kurulumuz İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığına ve bilgi için Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğüne gönderilmesine,

4- Karar örneği ve eki genelgenin Resmi Gazetede yayımlanmasına,

29/03/2008 tarihinde oybirliği ile karar verildi.

Başkan
Muammer AYDIN

Başkanvekili
Ahmet BAŞPINAR

Üye
Hasan ERBİL

Üye
Necati SÖZ

Üye
Hüseyin EKEN

Üye
Bahadır DOĞUSOY

Üye
Mehmet KILIÇ

Üye
Kırdar ÖZSOYLU

Üye
Sadri BOZKURT

HALKOYLAMASINDA (PLEBİSİTTE) SEÇMENLERİN OYLARINA BAŞVURMA

USUL VE ESASLARINA İLİŞKİN GENELGE

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1- (1) Bu genelge, 5393 sayılı Belediye Kanununa göre yapılacak halkoylamasında (plebisit) seçmenlerin oylarına başvurulmasında uyulması gereken usul ve esasları belirlemek amacıyla düzenlenmiştir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu genelge, 5393 sayılı Belediye Kanununa göre yapılması gereken halkoylamalarının genel esaslarını, Yüksek Seçim Kurulu, il ve ilçe seçim kurullarının görev ve yetkileri ile sandık kurullarının oluşturulması, sandık kurullarının ve ilçe seçim kurullarının kararlarına karşı itiraz ve şikayetlerin usul ve esaslarını kapsar.

Dayanak

MADDE 3- (1) Bu genelge, 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun ile 5393 sayılı Belediye Kanununun ilgili hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4- (1) Bu genelgede geçen;

- Seçim Kurulu Başkanları: İl ve ilçe seçim kurulu başkanlarını,
 - Sandık Kurulu: Sandık kurulu başkan ve üyelerini,
 - Halkoylaması: 5393 sayılı Belediye Kanununun 4 üncü ve 8 inci maddelerine göre seçmenlerin oylarına başvurulması için yapılması gereken iş ve işlemlerin tümünü,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Halkoylamasına Başvurulacak Haller

MADDE 5- (1) 5393 sayılı Belediye Kanununun 4 üncü maddesi gereğince; belediye kurma koşulları oluşan bir veya birden fazla köyün köy ihtiyar meclisinin kararı veya seçmenlerin yarısından bir fazlasının mahallin en büyük mülki idare amirine yazılı başvurusu ya da valinin kendiliğinden gerek görmesi durumunda,

(2) 5393 sayılı Belediye Kanununun 8 inci maddesinin ikinci fıkrası gereğince; bir belde veya köyün veya bunların bazı kısımlarının meskûn sahasının, komşu bir beldenin meskûn sahası ile birleşmesi veya bu sahalar arasındaki mesafenin 5.000 metrenin altına düşmesi ve buralarda oturan seçmenlerin yarısından bir fazlasının komşu beldeye katılmak için başvurusu halinde,

valinin bildirimi üzerine halkoylaması yapılır.

Halkoylamasının Yapılmasını Talep Edecek Makam

MADDE 6- (1) 5393 sayılı Belediye Kanununun 4 üncü maddesine göre bir veya birden fazla köyün birleşerek belediye kurabilmeleri,

(2) Aynı Kanunun 8 inci maddesinin ikinci fıkrasına göre; bir belde veya köyün veya bunların bazı kısımlarının komşu bir beldenin meskûn sahası ile birleşmesi ve bu sahalar arasındaki mesafenin 5.000 metrenin altına düşmesi halinde komşu beldeye katılabilmeleri için,

Halkoylamasının yapılmasını ilçe seçim kurulundan ilin en büyük mülki idare amiri vali talep eder. (Yasal zorunluluk nedeniyle valinin görevde bulunmaması halinde vali vekili de talep edebilir.)

Halkoymasını Yönetecek İlçe Seçim Kurulu

MADDE 7- (1) Halkoymasını; valinin bildirimine üzerine,

- Birleşerek belediye kurulmasına karar verilen bir veya birden fazla köyün,
 - Başka bir belde ile birleşmelerine veya katılmalarına karar verilen belde veya köyün veya bazı kısımlarının,
- bağlı buldukları ilçe seçim kurullarının denetim ve gözetiminde yapılır.

Halkoymasının Yapılma Süresi

MADDE 8- (1) Halkoymasının yapılmasına ilişkin valiliğin yazılı bildirimine üzerine, yetkili ve görevli ilçe seçim kurulu 5393 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinde belirtildiği gibi onbeş (15) gün içinde halkoymasını yapar ve buna dair işlemleri yürütür.

Halkoymasının Duyurulması

MADDE 9- (1) Halkoymasının yapılacağı köy, belde veya bunların bazı kısımlarında, halkoymasına katılımın sağlanması için valinin bildiriminden itibaren halkoyması yöre halkına mahalli imkanlarla ilan edilerek duyurulur.

Halkoymasının Esasları

MADDE 10- (1) Halkoymasını; serbest, eşit, gizli, tek dereceli, genel oy, açık sayım ve döküm esaslarına göre yapılır.

Halkoymasında Oy Kullanabilecekler

MADDE 11- (1) 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 6 ncı maddesi gereğince seçme yeterliliğini taşıyan,

(2) 5393 sayılı Belediye Kanununun 4 üncü maddesi gereğince, bir veya birden fazla köyün birleşerek belediye kurmak istemeleri halinde söz konusu yerlerde oturan,

(3) 5393 sayılı Belediye Kanununun 8 inci maddesi uyarınca, bir belde veya köyün veya bunların bazı kısımlarının komşu bir belde ile birleşmesi veya katılması halinde, birleşmek veya katılmak isteyen köy veya belde veya bunların kısımlarında oturan, seçmenler oy kullanabilirler.

Halkoymasında Oy Verme Günü

MADDE 12- (1) Valinin bildiriminden itibaren onbeş (15) inci günden sonraki ilk Pazar günü halkoymasını için oy verme günüdür.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Halkoymasına İlişkin Usul ve Esaslar

Muhtarlık Bölgesi Askı Listelerinin Güncelleştirilmesi

MADDE 13- (1) Halkoymasının yapılmasına karar verilmesinden sonra yetkili ve görevli ilçe seçim kurulu, halkoymasının yapılacağı yerleşim yerlerine ait olan ve o seçim bölgesinde en son kullanılan muhtarlık bölgesi askı listelerini belirleyeceği süreler içerisinde askıya çıkartarak güncelleştirme genelgesindeki usul ve esaslara göre kesinleştirir ve halkoymasını bu kesinleşen listeler ile yapar.

Sandık Seçmen Listesi

MADDE 14- (1) Muhtarlık bölgesi askı listelerinin güncelleştirilmesinden sonra sandık seçmen listeleri oluşturulur. Kesinleşen ve sandık seçmen listesi haline getirilen listelerin her sayfası ayrı ayrı mühürlenir ve ilçe seçim kurulu başkanı tarafından imzalanır. Son sayfanın altına listenin kaç sayfa olduğu ve kaç seçmeni içerdiği yazılarak ilçe seçim kurulu başkanı tarafından onaylanır.

(2) Kesinleşen ve sandık seçmen listesi haline getirilen listelerden üç (3) nüsha çoğaltılır. Bu listelerden bir nüshası ilgili muhtarlıklara, diğer iki (2) nüshası da sandık kurulu başkanlarına verilir. Sandık kurulu başkanları bunlardan birini sandık alanına asar, diğeri de oy verme işleminde kullanılır.

Seçmen Bilgi Kağıtları

MADDE 15- (1) Seçmen bilgi kağıtları halkoymasını dolayısıyla kullanılırken, bu kağıtların ilgili bölümüne "halkoymasını" kelimesi yazılacaktır.

(2) Kanuna uygun biçimde hazırlanmış seçmen bilgi kağıtlarının sağlıklı ve kısa zamanda seçmene ulaştırılmasını sağlayacak yöntemi ilçe seçim kurulu başkanı belirler.

Halkoymasını Yapacak Sandık Kurulu

MADDE 16- (1) Halkoymasını yapacak sandık kurulu; bir (1) başkan, bir (1) memur üye ve o ilçede teşkilatı bulunan ve son genel seçimde en çok oy almış olan beş (5) siyasi parti üyesinden oluşur. Köylerde ise, memur üye yerine köy ihtiyar meclisi üyeleri arasından çekilecek kur'a ile üye belirlenir. Kur'ada adı ilk çıkan asıl öteki yedek üye olur. (298 S.K. 21, 22, 23)

Sandık Kurullarının Görev ve Yetkileri

MADDE 17- (1) Sandık kurullarının başlıca görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Sandık alanı içinde halkoymasının düzenle yürütülmesi için gereken tedbirleri almak, oy verme işlerini yönetmek ve denetlemek,
- b) Sandık alanında sandığın konulacağı yeri belirlemek, sokak başlarına, bu yeri gösterir göze çarpacak işaretler koymak ve sandığın yerini alışılmış araçlarla duyurmak,
- c) Sandığa atılmış olan oy pusulalarını saymak, dökümlerini ve sonuçlarını tutanağa geçirmek ve bunları halkoyması işlerine ait diğer evrak ile birlikte, derhal ilçe seçim kuruluna teslim etmek,
- ç) Sandık kurulu tutanak defterindeki tutanaklar ile gerekli diğer tutanakları tutmak ve altını imzalamak,
- d) Oy verme işleri hakkında ileri sürülecek şikayet ve itirazları incelemek, karara bağlamak ve kararları tutanak defterine geçirerek altını imzalamak,
- e) Bu kararlardan itiraza uğrayanları derhal ilçe seçim kuruluna göndermek,
- f) Kanunlarla ve Yüksek Seçim Kurulu genelge ve kararları ile verilen diğer görevleri yapmak,
- g) Oy verme ve sayım döküm sonunda kullanılan ve kullanılmayan oy pusulalarını, oy zarflarını ayrı ayrı paketleyerek seçim tutanağı ile birlikte ilçe seçim kuruluna teslim etmek (298 S.K. 71).

Sandık Kurulu Başkanının Öncelikle Yapacağı İşler

MADDE 18- (1) Sandık kurulu başkanı, oy verme gününden en az 48 saat önce, ilçe seçim kurulu başkanından aşağıda yazılı oy verme araçlarını tutanakla teslim alarak, zamanında sandık yerinde bulundurur.

- a) Ağzı mühürlü bir kese içinde bulunan sandık kurulu mühürü,
 - b) Kapalı oy verme yerine asılacak (Örnek: 19) numaralı açıklama levhası,
 - c) Halkoyması için hazırlanmış oy pusulası paketleri,
 - ç) Üstü ilçe seçim kurulu başkanlığı mühürünü taşıyan oy zarflarına ait paket,
 - d) Halkoyması sandığının önüne yapıştırılacak bandrol,
 - e) İstampa, istampa mürekkebi, mühür mumu ve sicim ile sayfeleri ilçe seçim kurulu başkanlığınca mühürlenmiş tutanak defteri, sayım cetvelleri ve tutanak kağıtları, tükenmez kalem,
 - f) Her yaprağı ilçe seçim kurulu başkanı tarafından mühürlü ve sonu onaylı olan iki nüsha sandık seçmen listeleri,
 - g) Sahiplerine verilememiş olan seçmen bilgi kağıtları,
 - ğ) Oy sandığı, (bulunduğu yerden alınır.)
- (2) Yukarıda sayılan araç ve gereçleri teslim aldıktan sonra, sandığın götürüleceği gün ve oy verme günü binada hazır bulunmasını sağlamak.

Sandık Kurulunun And İçmesi

MADDE 19- (1) Sandık kurulu başkan ve üyeleri, oy verme günü, göreve başlamadan önce, ilk iş olarak sandık başında bulunanlar önünde birer birer aşağıdaki şekilde and içer. *"Hiçbir tesir altında kalmaksızın, hiç kimseden korkmadan, seçim sonuçlarının tam ve doğru olarak belirmesi için, görevimi kanuna göre, dosdoğru yapacağıma, namusum, vicdanım ve bütün mukaddesatım üzerine and içerim."* (298 S.K. 70).

Başkan ve Üyelerin Toplantıya Gelmemesi Halinde Yapılacak İşler (Sandık Kurulunda Çoğunluğun Sağlanması)

Madde 20- (1) Sandık başında, oy verme başlamadan önce veya oy verme sırasında, sandık kurulu üyelerinden biri veya birkaçı görevini yapmazsa, ceza hükümleri saklı kalmak üzere, yerine kuruluştaki usule göre, o civarda ise yedek üyelerden biri getirilir. Şayet, bu dahi mümkün olmaz ve kurul üyeleri sayısı yarısından aşağı düşerse bu konu tutanağa geçirilir ve

eksiklikler, o sandık alanında seçme yeterliliğine sahip, okur-yazar olanlar arasından başkanın seçeceği kimselerle doldurulur (298 S.K. 73).

(2) Göreve gelmeyen veya bırakıp giden başkan ve üyelerin yerine görevlendirilenler oy verme iş ve işlemleri sonuçlanıncaya kadar görevlerine devam ederler.

(3) Sandık kurulu başkanının görevi başına gelmemesi veya bırakıp gitmesi halinde, yerine kurulun partili olmayan üyelerinden en yaşlısı başkanlık eder. Yaş konusunda uyuşmazlık çıkarsa nüfus cüzdanındaki bilgi esas tutulur.

Sandığın Konulacağı Yer

MADDE 21- (1) Sandık alanında, sandığın konulacağı yeri sandık kurulu kararlaştırır. Sandığın konulacağı yerlerin belirlenmesinde, seçmenin oyunu kolaylıkla, serbestçe ve gizli şekilde verebilmesi göz önünde bulundurulur.

(2) Dağınık mahalle ve sair yerleşim yerleri bulunan köylerde veya köylerin birbirlerine yakın olduğu durumlarda seçim sandıklarının tek mahallede veya bir köyde toplanmasına ilçe seçim kurulu karar vermiş ise bu karar göz önünde tutularak belirlenen yere sandık konulur

(3) Sandıklar; özürli seçmenlerin kolaylıkla oy vermelerini sağlayacak şekilde, okul (özel okullar ve özel dershaneler dahil) avlusu veya salonların elverişli kısımları gibi geniş ve umumi yerlere konulur. Açık yerlerde, saçağı, sahanlığı, sundurması bulunan yerler üstün tutulur.

(4) Kışla, karargah, ordugah gibi askeri bina ve tesislerle, karakollara ve parti binalarına, muhtarlık odalarına ve mabetlere sandık konulamaz (298 S.K. 74).

Kapalı Oy Verme Yeri

MADDE 22- (1) Sandık kurulları, oy serbestliğini ve gizliliğini sağlayacak şekilde kapalı oy verme yeri hazırlar.

(2) Kapalı oy verme yerleri, oyların gizliliğini ve seçmenlerin oylarını tam bir serbestlik içinde vermelerini sağlayacak, dışarıdan içerisinin gözetlenmesine imkan bırakmayacak elverişli bir durumda olacaktır (298 S.K. 75, 76).

Kapalı Oy Verme Yerine Asılacak Levha

MADDE 23- (1) Sandık kurulu, sandıkların konulacağı yeri ve kapalı oy verme yerlerini belirledikten sonra buralara 298 sayılı Kanunun oy verme serbestliğine ve gizliliğine ilişkin hükümlerini içeren levhayı (Örnek: 19) asar (298 S.K. 76).

Sandık Seçmen Listesinin Sandık Alanına Asılması

MADDE 24- (1) Her yaprağı ilçe seçim kurulu başkanı tarafından mühürlü ve sonu onaylı sandık seçmen listesi, sandık alanında, seçmenlerin kolayca görüp inceleyebilecekleri uygun bir yere asılır. (298 S.K. 68/13).

Sandık Yerinin İlanı

MADDE 25- (1) Sandık kurulu başkanı, sandıkların konulduğu yeri, göze çarpan işaretlerle veya alışılmış araçlarla halka duyurur.

(2) Sandıkların bulunduğu yere giden sokakların başına, o yeri gösteren yazılar ve işaretler (Örneğin "1 numaralı sandığa gider" yazısı ve ok işareti) konulur.

Sandık Alanı

MADDE 26- (1) Sandıkların, kapalı oy verme yerinin ve sandık kurulunun yerleştiği yer merkez olmak üzere yüz metre yarı çaplı alan, sandık alanıdır (298 S.K. 81).

Sandık Alanında Bulunabilecekler

MADDE 27- (1) Sandık alanında sandık kurulu başkan ve üleriyle oy vermek üzere gelen seçmenler bulunur.

(2) Yukarıdaki fıkrafta belirtilenlerden başka hiç kimse sandık alanına giremez (298 S.K. 72, 84).

(3) Sandık kurulunda görevli bulunan partili üyeler rozet, amblem veya partisini belirtir herhangi bir işaret taşıyamaz.

Oy Verme Gününde Sandık Kurulunun Toplanma Zamanı ve Hemen Yapacağı İşler

MADDE 28- (1) Sandık kurulu oy verme günü, Yüksek Seçim Kurulunca başka süre konulmamış ise en geç saat 07.00'de, sandık başında toplanarak bu Genelgenin 19 uncu maddesinde gösterilen şekilde and içer. Başkan, ilçe seçim kurulundan teslim almış olduğu ağız mühürlü torbayı kurula gösterdikten sonra açarak içerisinde bulunan sandık kurulu mühürünü

masanın üzerine koyar. Bundan sonra seçim sandığının boş olduğunu orada bulunan sandık kurulu üyeleri önünde tespit ederek sandığı kapatır ve kapağını bozulmadan açılmayacak şekilde, **(herhangi bir şekilde ıslatılmış)** sandık kurulu mühürü ile mühürler.

(2) Sandık kurulu; and içme, sandığı yerleştirme, kapalı oy verme yerini düzenleme işini bitirdikten sonra hazır bulunanlar önünde ilçe seçim kurulu başkanlığından teslim aldığı paketlenmiş oy pusulaları paketini açıp, tümünü sayar; oy pusulalarının her birinin **arkasını** sandık kurulu mühürü ile mühürler.

(3) Sandık kurulu ilçe seçim kurulundan teslim alınan ve ilçe seçim kurulu başkanlığı mühürünü taşıyan oy zarflarını sayar, her zarfın üzerine sandık kurulu mühürünü basar.

(4) Oy pusulaları ve zarflar masanın üzerine düzenli bir şekilde konulur.

(5) Sandık kurulu seçime ilişkin bandrolü seçim sandığının önüne yapıştırır. (6) Sandık kurulu, yaptığı sayımların sonucunu ve işlemleri bu genelge gereğince tutanak defterine geçirip imzalar (298 S.K. 77).

Kurulca İşlemlerin Nasıl Yapılacağı, Tedbirlerin Nasıl Alınacağı, İşlemlerle Kararların Deftere Nasıl Geçirileceği ve Üyelerin Başkana Yardımı

MADDE 29- (1) Kanun gereği olarak kurulca alınması gereken tedbirler ve yapılması gereken işlemler üzerinde anlaşma olmadığı takdirde, kurulu oluşturan üyelerin yarısından bir fazlasının görüşüne göre karar alınır veya işlem yapılır. Oyların eşitliği halinde başkanın katıldığı tarafın görüşü üstün tutulur.

(2) Sandık kurulu tarafından verilen kararlar veya yapılan işlemler varsa matbu tutanağa, yoksa olayın mahiyetine göre tutanak defterine yazılarak başkan ve üyeler tarafından imzalanır.

(3) Kanuna göre başkan tarafından yapılması gereken işler ve özel olarak sandık başında yapılacak işler (örneğin açıklamalar ve uyarılar) başkanın izni ile üyeler tarafından da yapılabilir.

Sandık Alanında Düzenin Sağlanması ve Başkana Ait Yetkiler

MADDE 30- (1) Sandık alanında düzenin sağlanması sandık kurulu başkanına aittir. Sandık alanında seçmenin oyunu tam bir serbestlikle ve gizli şekilde kullanmasına veya sandık kurulunun görevini yapmasına engel olmaya kalkışanları veya oy verme işinin yolunda gitmesini aksatanlarla, sandık başı işlemlerinin düzenini bozmaya yeltenenleri başkan uyarır ve bu uyarıyı dinlemeyenleri sandık alanının dışına kolluk kuvvetleri aracılığıyla çıkartabilir. Bu kimse, sandık kurulu üyesi ise ancak kurul kararı ile uzaklaştırılabilir.

(2) Sandık alanında alınacak tedbirler seçmenlerin sandık başı işlemlerini izlemelerini engelleyecek nitelikte olamaz. Sandık kurulu başkanının çağırdığı kolluk kuvvetleri dışında kolluk amir ve memurları ile resmi üniforma giymiş kişiler ve silah taşıyanlar sandık alanına giremezler.

(3) Seçmen olarak o sandıkta oy kullanması gereken subay, astsubay, kolluk amir ve memurları ancak sivil elbise ile sandık alanına girip oylarını verebilirler.

(4) Ancak, olağanüstü hal, sıkıyönetim ve seferberlik ilan edilen yerlerde veya savaş durumlarında, kolluk amir ve memurlarıyla silahlı kuvvetler mensuplarının seçmen sıfatıyla kayıtlı buldukları sandıkta oy kullanmaları halinde yukarıdaki fıkra hükmü uygulanmaz (298 S.K. 84).

(5) Sandık kurulu başkanı, seçmenin sandık alanına serbestçe girmesini engelleyen ve zorlaştıran her türlü hareketi önlemek zorundadır.

(6) Sandık alanında düzenin sağlanması işlerinde kolluk kuvvetleri sandık başkanının emirlerine uymak zorundadırlar (298 S.K. 81, 82, 84).

Oy Verme Yetkisi

MADDE 31- (1) Onaylı sandık seçmen listesinde yazılı seçmenler halkoylamasında oy verme yetkisine sahiptirler. Sandık seçmen listesinde yazılı olmayanlar oy kullanamazlar.

(2) Sandık seçmen listesinde yazılı bulunsalar dahi, oy verme gününe kadar yetkili makamlardan, seçmen yeterliğini kaybettiğine ilişkin haklarında resmi yazı bulunanlara oy kullandırılmaz ve bu durum tutanağa geçirilir (298 S.K. 86).

Oy Verme Süresi

MADDE 32- (1) Oy verme işlemi, Yüksek Seçim Kurulunca başka süre konulmamış ise seçim günü saat 08.00'da başlayıp 17.00'da sona erer (298 S.K. 89, 96).

(2) Oy vermenin bitiş saati geldiği halde, sandık başında oylarını vermek üzere bekleyen seçmenler var ise, sandık kurulu başkanı bunları belirledikten sonra sıra ile oylarını kullanmalarına izin verir. Saat 17.00'dan sonra gelen seçmen oy kullanamaz.

Sandık Kurulu Önüne Alınmada Sıra

MADDE 33- (1) Oy verme günü sandık başına gelen seçmenler, sandık kurulu önüne kurul başkanı tarafından sıra ile, birer birer alınırlar. Gebeler, hastalar ve özürllüer sıra ile bekletilmeden oylarını verirler. Güvenlik görevlileri ve yaşlıların da bekletilmeden oy kullanmalarına izin verilebilir (298 S.K. 90).

Oy Verme Düzeni

MADDE 34- (1) Sandık başında; seçmene, vereceği oy hakkında hiçbir kimse müdahale, telkin veya tavsiyede bulunamaz. Hiçbir seçmen oyunu kullandıktan sonra sandık başında kalmaz (298 S.K. 88).

(2) Oyunu kullandıktan sonra sandık başından ayrılmayan seçmene başkan uzaklaşmasını hatırlatır. Seçmen yine orada kalırsa, başkan onu kolluk kuvveti aracılığı ile uzaklaştırır.

Seçmenin Kimliğinin Tespiti

MADDE 35- (1) Sandık başına gelen seçmen, Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarasını taşıyan, nüfus cüzdanı, resmi daireler veya iktisadi devlet teşekküllerince verilen soğuk damgalı kimlik kartı, pasaport, evlenme cüzdanı, askerlik belgesi, sürücü belgesi gibi seçmenin kimliğini tereddütsüz ortaya koyan resimli ve resmi nitelikteki belgelerden birini başkana verir ve seçmen sıra numarasını söyler ve buna göre oyunu kullanır. Yukarıdaki belgelerden olupta Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarasını taşımayan belgelerden birini ibraz eden (sunan) seçmen hiçbir şekilde oyunu kullanamaz. **Belediyeler ile köy veya mahalle muhtarlarınca düzenlenip onaylanan kimlik belgeleri seçmenin kimliğinin tespitinde geçerli değildir.** (298 S.K. 87, 91).

Oy Verme

MADDE 36- (1) Oy vermeden önceki işler;

- a) Sandık kurulu başkanı, kurul üyeleri arasında iş bölümü yaparak oy verme işlemini izlemek üzere üyeleri ayrı ayrı görevlendirir. Bu üyeler, seçmenin oy verme işlemini takip ederek karışıklığa meydan verilmemesini ve seçmenin oyunu sandığa atmasını ve kendilerinin önünde bulunan oy pusulaları ve oy zarflarının kaybolmamasını sağlarlar. Diğer bir üyeyi sandık seçmen listesinin imza bölümünü takiple görevlendirir. Bu üye, sandık önüne alınan seçmenin sandık seçmen listesinden adını bulur.

b) Seçmen, oyunu kullanmadan seçmen bilgi kağıdı ile kimlik belgesini başkana verir ve kimliğini ispat eder.

c) Seçmen bilgi kağıdını gösteremeyenler kimlik belgeleri ile oylarını kullanabilir.

ç) Başkan tarafından seçmene kapalı oy verme yerine gitmeden önce:

ça) "Evet" veya "Hayır" yazılı oy pusulalarından birini zarfa koyması ve yapıştırması,
çb) Zarfa, oy pusulasından başka hiçbir şey koymaması, aksi halde kullandığı oyun geçersiz sayılacağı,

çc) Oy pusulasının herhangi bir yerine imza veya işaret yapmaması, aksi halde oyunun geçersiz sayılacağı,
açıklanır.

(2) Oy verme işlemi;

a) Başkan, seçmen listesinde yazılı bulunan seçmene masa üzerinde duran arkası sandık kurulu mühürü ile mühürlenmiş, üzerinde "Evet ve "Hayır" ibareleri yazılı bulunan, iki ayrı renkten oluşan oy pusulaları ile arkası ilçe seçim kurulu ve sandık kurulu mühürleriyle mühürlenmiş zarfı verir.

b) Oy pusulalarını ve zarfı alan seçmen doğruca kapalı oy verme yerine gider ve oyunu kullanmadan başka bir yere gidemez.

c) Seçmen, sandık kurulu başkanının açıkladığı şekilde hareket ettikten sonra kapalı oy verme yerinden çıkıp, zarfı sandığa atar ve sandık seçmen listesinde isminin karşısını imza eder. Seçmen, imza atmasını bilmiyor veya herhangi bir sakatlığı nedeniyle imza atacak

durumda bulunmuyorsa, sol elinin baş parmağını basar. Sol elinin baş parmağı olmayanların hangi parmağını bastığı listenin imza hanesine ayrıca yazılır. Hiç parmağı olmayan seçmenin durumu adı karşısına yazılıp başkan tarafından imzalanır.

ç) Sandık kurulu başkanı, oyunu kullanmış ve sandık seçmen listesini imzalamış olan seçmenin, seçmen bilgi kağıdının arka yüzünü imzalayıp mühüledikten sonra kendisine iade eder. Sandık kurulu başkanları, bu işlemlerin düzenli bir biçimde yapılıp yapılmadığını denetler.

d) Kapalı oy verme yerine girmeyen veya oy pusulaları ile oy zarfını aldığı halde oy kullanmayan seçmenden oy pusulaları ve zarf geri alınır.

Kapalı Oy Verme Yerinde Kalma

MADDE 37- (1) Seçmen kapalı oy verme yerinden dışarı çıkmadıkça hiç kimse oraya giremez. Şu kadar ki, oy pusulasını hazırlamak için gerekli normal süreden fazla kapalı oy verme yerinde kalan seçmenler, kurul başkanı tarafından uyarılır. Bu uyarıya rağmen kapalı oy verme yerinden çıkmayan seçmen oradan çıkarılır (298 S.K. 92).

Sandık Kurulu Görevlilerinin Oy Kullanmaları

MADDE 38- (1) Sandık kurulu başkan ve üyeleri, halkoylamasının yapıldığı yerleşim birimine ait seçmen kütüğünde kayıtlı iseler görevli oldukları sandıkta oylarını kullanabilirler. Ancak, halkoylamasının yapıldığı yerleşim biriminde birden fazla sandık kurulmuş ise, seçmen kütüğüne kayıtlı olup da görevli oldukları sandığa ait seçmen listesinde isimleri bulunmayan sandık kurulu başkan ve üyeleri, ilçe seçim kurulu başkanı tarafından kendilerine oy kullanma hakkı bulunduğu ilişkin olarak verilecek Örnek: 142 sayılı belgeyi ibraz ederek görevli oldukları sandıkta oy verirler. Bunların ad ve soyadları ile kimlik bilgileri o sandık seçmen listesinin sonuna ilave edilerek karşılıklarına imzaları alınır ve bu işlemler tutanağa geçirilir.

Özürülülerin Oy Kullanması

MADDE 39- (1) Görme özürülüler, felçliler, elleri eksik olanlar veya bu gibi bedeni aksaklıkları açıkça belli olanlar o seçim çevresi seçmeni olan ve o sırada sandık alanında bulunan akrabalarından birinin, akrabası yoksa diğer herhangi bir seçmenin yardımı ile oylarını kullanabilirler. Bir seçmen birden fazla özürlüye yardım edemez (298 S.K. 93).

(2) Özürülülere yardım edenlerin de öncelikle oy kullanmalarına izin verilebilir.

Okuma - Yazma Bilmeyen Seçmenlerin Oy Kullanmaları

MADDE 40- (1) Okuma - yazma bilmeyen seçmenlere, oylarını kullanmaları konusunda başkaları tarafından sandık alanında yardım edilmez. Okuma - yazma bilmeyen seçmen, sorduğu ve istediği taktirde kurul başkanı, nasıl oy kullanılacağını anlatır.

Sayım ve Döküm Başlamadan Önce Yapılacak İşler

MADDE 41- (1) Oy verme bitince, kurul başkanı bunu yüksek sesle ilan eder ve oy vermenin bittiği saat tutanak defterine geçirilir. Oy sandıkları Yüksek Seçim Kurulu tarafından başka bir süre konulmamış ise saat 17.00'den önce açılmaz.

(2) Seçmen listesindeki bütün seçmenler oylarını kullanmış olsalar dahi, sandık, Yüksek Seçim Kurulu tarafından başka bir süre belirlenmemiş ise saat 17.00'den önce açılmayacaktır.

Sayım ve Dökümün Açık Olması ve Sayım Düzeni

MADDE 42- (1) Sayım ve döküm açık olarak yapılır. Oy verme yerinde bulunanlar sayım ve dökümü izleyebilirler.

(2) Kurul; çalışmalarının selamet ve düzeni bakımından, sayım ve döküm masası etrafında boş kalması gereken kısmı, bir karar ile belirtir ve bu kısım etrafında orada bulunanların bu işlemleri izlemelerine engel olmayacak (ip girmek gibi) tedbirleri alabilir (298 S.K. 95).

Masa Üzerindeki Eşyaların Kaldırılması, Oy Verenler Sayısının Denetlenmesi ve Tutanağa Geçirilerek İlanı

MADDE 43- (1) Masa üzerinde, sandıktan başka ne varsa kaldırılır ve bundan sonra sandık seçmen listesinde yazılı seçmenlerin adları ile karşılıklarındaki imza veya parmak izleri sayılarak oy vermiş olanların toplamı tespit edilir; 113 örnek sayılı basılı tutanaklara geçirilir ve sonucu yüksek sesle ilan edilir (298 S.K. 96).

Kullanılmayan Oy Pusulaları ve Zarflar

MADDE 44- (1) Halkoylamasında, kullanılmayan oy pusulaları ve zarflar sayılır; oylarını veren seçmen sayısına eklenerek kurula teslim edilmiş bulunan oy pusulası toplamına ve belli sayıdaki zarf miktarına olan uygunluğu denetlenir. Kullanılmayan oy pusulaları ve zarflar ayrı ayrı paket haline getirilerek (**herhangi bir şekilde ıslatılmış mühür ile**) mühürlenir, üzerlerine sayıları yazılır. Kullanılmayan zarf sayısı 113 örnek sayılı tutanağa yazılır.

(2) Sandık kurulu başkanı; mühür, kullanılmamış ve paketlenmiş olan oy pusulaları ve zarfları, ilçe seçim kuruluna teslim edilecek torbaya koyar ve torbayı sicimle bağlar.

(3) Bu işlemler bitirdikten sonra sandıktan çıkacak oy pusulalarının konmasına yarayan torbanın boş olduğu tespit ve ilan olunur. Bütün bu işlemler tutanağa geçirilir (298 S.K. 97).

Sandığın Açılması, Zarfların Sayılması, Geçerli ve Geçersiz Oy Zarflarının Ayrılması

MADDE 45- (1) Yukarıdaki maddede yazılı işlemler tamamlandıktan sonra oy sandığı, oy verilen yerde bulunanların önünde açılır ve çıkan zarfların toplamı basılı tutanağa (Örnek: 113) geçirilir. Sandıktan çıkan zarf sayısı oy veren seçmen sayısı ile karşılaştırılır.

a) Zarf sayısı oy veren seçmen sayısından fazla çıkacak olursa, bütün zarflar, açılmaksızın tek tek elden geçirilerek halkoylaması için belirlenen renkte olmayan, çift mühür taşımayan ve seçmenin kimliğini belli edecek şekilde işaretlenmiş bulunan zarflar ayrılır. Ayrılan bu zarfların, toplam zarf sayısından düşülmesi fazlalığın giderilmesine yetmiyorsa kurul başkanı eşitliği sağlayacak sayıda zarfı gelişi güzel çeker ve sadece bu zarflar açılmadan derhal yakılarak imha edilir. Gelişi güzel çekilerek yakılan zarf sayısı tutanağa yazılır. Bundan sonra geriye kalan geçerli zarflar sayılarak sandığa konulur (Eşitliği sağlamak üzere ayrılan ve çift mühürlü olmayan, seçmenin kimliğini belli edecek şekilde işaretlenmiş bulunan zarflar yakılmaz).

b) Zarf sayısı oy kullanan seçmen sayısına böylece eşit hale getirildikten sonra dahi geçersiz zarf kalmış ise (c) fıkrasındaki işlem uygulanır.

c) Oy kullanan seçmen sayısı ile sandıktan çıkan zarf sayısı eşit ise (bu halde (a) fıkrasındaki işleme lüzum kalmayacaktır) zarfların içinde genelgeye göre geçersiz sayılan zarf bulunup bulunmadığı denetlenir. Geçersiz zarf bulunursa bunlar sayılarak ayrılır ve paketlenir; paketin üzeri (**herhangi bir şekilde ıslatılmış mühür ile**) mühürlenir ve zarf sayısı yazılır. Geçersiz sayılarak saklanan bu zarfların sayısı tutanağa yazılır. Geçerli zarflar sayılarak sandığa konulur. Ara verilmeksizin döküme başlanır. Bütün bu işlemler tutanak defterine geçirilir (298 S.K. 98).

Sayım ve Döküm Cetvelinin Boş Bulunduğunun Orada Bulunanlara Gösterilmesi

MADDE 46- (1) Sandık kurulu başkanı, sayım ve döküm işine başlamadan önce, sayım ve döküm cetvellerinin boş ve yazısız olduğunu orada bulunanlara gösterir (298 S.K. 100).

Başkanın Sayım ve Döküm Sırasında Kurul Üyeleri Arasında İş Bölümü Yapması

MADDE 47- (1)

a) Başkan, varsa değişik siyasi partilere bağlı iki üyeyi (yazıcı üye) sayım ve döküm cetvellerini işlemek,

b) Siyasi partilere bağlı bir üyeyi oy zarflarını sandıktan çıkarıp kendisine vermek,

c) Bir üyeyi de dökümü yapılmış oy pusulalarını, aşağıdaki maddede açıklandığı gibi torbaya atmak işleriyle görevlendirir (298 S.K. 100).

(2) Kurulda bu sayıda siyasi partiye mensup üye bulunmaması halinde bunların yerine diğer üyeler görevlendirilir.

Zarfların Açılması ve Oyların Sayım ve Dökümü

MADDE 48- (1) Başkan tarafından görevlendirilen üye oy zarfını sandıktan teker teker alarak başkana verir. Başkan oy zarfını açar, herkesin görebileceği ve işitebileceği şekilde okur ve bu iş için görevlendirilen üyeye verir, oy pusulası üzerinde "Evet" veya "Hayır" yazılı olup olmadığı okunur ve oy pusulasını torbaya atar. Oy pusulasının hesaba katılıp katılmamasında veya geçerli sayılıp sayılmamasında tereddüt edilirse bu oy pusulaları cetvele dökümü yapılmadan ayrılır, bir kenara konur. Bütün zarfların açılıp okunması bittikten sonra itiraz edilmeksizin geçerli sayılan oy pusulaları sayısı sayım ve döküm cetveline göre tutanağa (Örnek: 113) yazılır. Geçerliliği konusunda tereddüt edildiği için ayrılmış oy pusulalarının, geçerli olup olmadıkları, hesaba katılıp katılmayacakları sandık kurulunca karara bağlanır. Durum tutanağa geçirilir (Örnek: 113) ve geçerli sayılanlarla hesaba katılmasına karar verilenler de sayım ve döküm cetveline işlenir. Geçerli sayılmayan oy pusulaları ayrıca paket yapılarak

paketin üzeri (**herhangi bir şekilde ıslatılmış mühür ile**) mühürlenir ve saklanır. Sayısı tutanağa yazılır, (Örnek: 113) bunlar kesinlikle yakılmaz, yırtılmaz ve yok edilemez.

Geçerli Sayılmayacak Zarflar ve Oy Pusulaları

MADDE 49- (1)

A) Aşağıda yazılı oy zarfları geçerli değildir.

aa) Sandık kurulunca verilen, çift mühür taşımayan,

ab) Hangi seçmen tarafından atıldığı belli olacak şekilde imza, mühür veya işaret taşıyan (geçersiz sayılıp ayrılan bu oy zarfları kesinlikle yakılmaz).

B) Aşağıda yazılı oy pusulaları geçerli değildir (Bu oy pusulaları paketlenip, üzeri mühürlenir ve sayısı yazılır).

ba) Sandık kurulunca verilmeyen ve kağıdında (Türkiye Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu) filigranı bulunmayan, özel surette imal edilmiş kağıttan başka kağıda basılı veya yazılı oy pusulaları,

bb) Hangi seçmen tarafından atıldığı belli olacak şekilde imza, mühür veya işaret taşıyan oy pusulaları,

bc) Arkasında sandık kurulu mühürü bulunmayan oy pusulaları,

bç) Zarfın içinde el ilanı, herhangi bir kağıt veya madde bulunan oy pusulaları,

(2) Oy pusulasının arkasına basılan sandık kurulu mühür izinin başka bir oy pusulasına geçmesi oy pusulasını geçersiz kılmaz.

(3) Bir oy zarfı içinden birden fazla "Evet" veya "Hayır" oy pusulası çıkması durumunda, bir oy pusulası sayılır ve geçerli kabul edilir. Ancak bir oy zarfı içinden birden ziyade değişik renkte olan "Evet" veya "Hayır" oy pusulalarının birlikte çıkması halinde tümü geçersiz sayılır.

Seçim Sonuçlarının Sayım ve Döküm Cetvellerine Geçirilmesi

MADDE 50- (1) Sandık kurulu başkanı, geçerli bulunduğu veya hesaba katılacağına tereddüt edilmeyen her oy pusulasını okudukça, cetvel yazıcısı iki üye tarafından, Örnek: 112 sayılı cetvele işlenir.

(2) Oy pusulalarının okunmasından sonra her sütunda çizilmiş bulunan son rakam, o sütuna verilmiş oy sayısını göstereceğinden, bu sayı sütunun altındaki haneye rakamla ve yazı ile yazılır. Sonuçlar orada bulunanlara yüksek sesle ilan edilir ve tutanak tarih ve imza atılarak kapatılır (298 S.K. 100).

Sayım ve Döküm Cetvelleri Sonuçlarının İlanı ve Tutanağa Geçirilmesi

MADDE 51- (1) Oyların sayımı ve sayım cetvellerine sonuçların geçirilmesi biter bitmez, sandık kurulu başkanı bu sonuçları orada bulunanlara yüksek sesle ilan eder.

(2) Bundan sonra; Örnek: 113 sayılı basılı tutanak düzenlenir, altı başkan ve üyeler tarafından imzalanır ve bu tutanağın bir örneği sandık çevresinde herkesin görebileceği bir yere asılır. Bu tutanak bir hafta süre ile asılı kalır. (298 S.K. 106).

(3) Oy vermede kanuna aykırılık bulunduğu yolundaki ihbar ve şikayetlerin ve bunlara ait kararların nelerden ibaret buldukları tutanağa geçirilir. Tutanağın altı, başkan ve üyeler tarafından imzalanır (298 S.K. 105).

(4) Sayım ve döküm işlemleri tamamlandıktan sonra; oy kullanan seçmen sayısı (=) "Evet" oyları (+) "Hayır" oyları (+) geçersiz oyların toplamına eşit olması gerekir.

Sayım İlişkin Kağıt ve Belgelerin Paketlenerek Torbaya Konulması

MADDE 52- (1) Sandık kurulları, kağıt ve belgeleri ayrı ayrı olmak üzere, ilçe seçim kuruluna teslim etmek için aşağıda yazılı şekilde hazırlar;

a) Geçerli sayılan oy pusulaları,

b) Geçersiz sayılan oy pusulaları,

c) Hesaba katılmayan zarflar,

ç) Kullanılmayarak arta kalan oy pusulaları,

d) Kullanılmayarak arta kalan zarflar,

e) Sayım ve döküm cetveli (Örnek: 112),

f) Sandık kurullarınca düzenlenecek tutanağı (İlan Tutanağı) – (Örnek: 113),

g) Tutanak defteri,

ğ) İstampayı,

(2) Ayrı ayrı paketler halinde sararak, sayılarını üzerlerine yazar ve üzerlerini sandık kurulunun mühürü ile mühürleyip imzalandıktan sonra hepsini birden torbaya koyup ağzını yine kurul (*herhangi bir şekilde ıslatılmış*) mühürüyle mühürler ve imzalar. *Sandık kurulu başkanı sandık alanında seçimle ilgili hiçbir seçim evrakının unutulmamasına özen gösterir.*

Sayıma İlişkin Torbanın (Kağıt ve Belgelerin) İlçe Seçim Kurulu Başkanına Teslimi

MADDE 53- (1) Sandık kurulu tarafından hazırlanan mühürlü torba ve sandık kurulu mühürü, sandık kurulu başkanı ile ad çekme yoluyla belli edilecek en az iki üye tarafından hiçbir gecikmeye meydan verilmeksizin ve hiçbir yere uğranmaksızın en kısa zamanda, ilçe seçim kurulu başkanına teslim edilir. Bu maddeye aykırı hareket edenler hakkında cezai kovuşturma yapılır.

(2) Kurulun diğer üyeleri isterlerse ve taşıtta yer varsa veya taşıt kendileri tarafından sağlanırsa başkanla birlikte gidebilirler.

(3) İlçe seçim kurulu, torbayı ve sandık kurulu mühürünü alarak, torbayı getiren üyeler önünde açıp içindekiler hakkında tutanak düzenlenir ve bu tutanağın alt tarafı torbayı ve mühürü teslim edenlerle ilçe seçim kurulu başkanı ve üyelerden biri tarafından imzalanır. Bu tutanağın bir örneği sandık kurulu başkanına verilir.

(4) Kullanılan oy pusulası, tutanak ve cetvellere ilişkin bilgiler; ayrı ayrı sayılar halinde Örnek: 114 sayılı tutanakta gösterilir (298 S.K. 71, 107).

Şikayet ve İtiraz

MADDE 54- (1) Seçmenler, sandık kurulu başkanlarının veya bu kurulların yaptıkları işlemlere veya aldıkları tedbirlere ve bunlara benzer sair işlemlerine veya herhangi bir kimsenin Kanunun koyduğu yasaklara aykırı davranışlarına karşı, bu işlem veya tedbirlerin veya sair işlemlerinin düzeltilmesi veya yasaklara aykırı davranışların önlenmesi için sandık kurullarına başvurulabilir. Bu şekildeki başvuruya (şikayet) denilir. Sandık kurullarınca verilmiş herhangi bir kararın Kanuna aykırı olması nedeniyle kaldırılması veya Kanuna uygun bir şekle sokulması için ilçe seçim kurullarına başvurulabilir. Bu başvuruya da (itiraz) denilir (298 S.K. 110, 112, 116, 119).

Şikayetlerin Nasıl Yapılacağı ve Sözlü Şikayetin Tutanağa Geçirilmesi

MADDE 55- (1) Şikayet dilekçe veya sözle yapılabilir. Sözlü şikayetler gerekçesiyle birlikte özel bir tutanağa yazılır. Bu tutanak adı, soyadı ve adresi de yazılarak şikayetçiye imza ettirilir. Şikayetçi imza atamaz ise sol elinin baş parmağı bastırılır (298 S.K. - 110, 116).

Şikayet Üzerine Yapılacak İnceleme

MADDE 56- (1) Şikayet dilekçesini alan veya şikayeti yukarıdaki madde gereğince tutanağa geçiren sandık kurulu, ilk önce şikayetçinin yetkili olup olmadığını inceler ve şikayetçi, yetkili kimselerden değilse, başka bir yön üzerinde durmaksızın şikayeti hemen reddeder. Kurul, şikayetçinin yetkili kimselerden olduğunu belirlerse, şikayetin haklı veya yerinde olup olmadığını inceler.

Şikayetin Karara Bağlanması

MADDE 57- (1) Şikayetin haklı veya yerinde görülmesi halinde, kurul, karar yazmağa ihtiyaç olmaksızın, şikayet konusu tedbir veya işlemi düzeltir yahut bu tedbir veya işlemi kaldırır.

(2) Şikayetçinin yetkili olmaması veya şikayetin süresinden sonra yapılmış olması veya haksız yahut yersiz görülmesi halinde kurulca şikayetin reddine karar verilir. Bu halde kurulun kararını tutanak defterine yazması ve bu kararın başkan ve üyeler tarafından imzalanması gerekir.

(3) Kurul kararları, kurul başkan ve üyelerinin yarıdan fazlasının oylarının o karar üzerinde toplanmasıyla verilir. Oylarda eşitlik halinde başkanın katıldığı tarafın oyu üstün tutulur.

(4) Şikayetin reddine ilişkin kararın bir örneği şikayetçiye verilir (298 S.K. 117).

Şikayetin Süresi ve Süresinden Sonra Yapılacak Şikayetin Reddi

MADDE 58- (1) Şikayet en geç, halkoylaması sonuçlarını tespit eden tutanağın sandık kurulunca düzenlenmesine, yani yazılıp imzalamasına kadar sandık kuruluna ulaşmalıdır.

(2) Tutanak imzalandıktan sonra ve fakat sandık kurulu dağılmadan önce yapılan sözlü şikayetlerin veya verilen şikayet dilekçelerinin sürenin geçmiş olması sebebiyle reddine karar verilir (298 S.K. 127).

Sandık Kurullarının Kararlarına İtiraz

MADDE 59- (1) Şikayetin reddine ilişkin sandık kurulu kararları ile halkoylaması sonuçlarını gösteren tutanakların sandık kurullarınca düzenlenmesi işlerine veya sandık kurullarının diğer kararlarına karşı itiraz olunabilir.

Sandık Kurullarının İtirazı İlçe Seçim Kuruluna Ulaştırması ve İtirazcıya Alındı Kağıdı Verilmesi

MADDE 60- (1) Yukarıdaki maddede anılan itirazlar, sandık kurullarınca halkoylaması sonuçlarını gösteren tutanağın düzenlenmesine kadar, sandık kurulu aracılığı ile sözle veya dilekçe verilerek yapılabilir.

(2) Sözlü itiraz, sandık kurulunca gerekçesi ile birlikte özel bir tutanağa geçirilir. Bu tutanak; adı, soyadı ve adresi de yazılarak itirazcıya imza ettirilir; itirazcı imza atamaz ise parmak bastırılır.

(3) Gerek sözlü, gerek yazılı itirazların ileri sürülmüş olduğunu ve yapıldığı tarihi gösteren bir alındı kağıdı itirazcıya verilir.

(4) Sözlü itiraza ait tutanak veya itiraz dilekçesi ile itirazcı tarafından bunlara eklenen deliller ve itiraza uğrayan sandık kurulu kararı, ya itirazcı veya güvenilir bir kimse eliyle sandık kurulunca derhal ilçe seçim kuruluna yollanır (298 S. K. 71/4, 112/1, 128).

İtiraz Üzerine Verilecek Karara Sandık Kurulunun Uymak Zorunda Olması

MADDE 61- (1) İtiraz üzerine ilçe seçim kurulu başkanınca veya ilçe seçim kurulunca verilen karar ile sandık kurulunun bir işlemi veya tedbiri düzeltilirse veya sandık kurulunun kararı hükümsüz bırakılırsa, bu karar hemen sandık kuruluna bildirilir. Sandık kurulu bu karara uymak, yani bu kararı olduğu gibi yerine getirmek zorundadır.

Şikayetin Veya İtirazın Sandık İşlerini Durdurmayacağı

MADDE 62- (1) Sandık kurullarının kararlarına veya tutanakları düzenleme işlerine itiraz yapılmış veyahut kurulların veya başkanlarının işlemlerine yahut tedbirlerine karşı şikayet yapılmış olması, oy vermeye ve her türlü seçim işlerinin devamına engel olmaz. Yani herhangi bir itiraz veya şikayet yokmuş gibi seçim işlerine sandık kurullarınca devam olunur (298 S.K. 118).

Kararların Bildirilmesi ve Tebliği

MADDE 63- (1) İtiraz üzerine kesin olmamak üzere verilen kararlar itiraz eden hazır ise sözle bildirilir. Sözlü bildirmede, kararın bildirildiği gün ve saat tutanağa geçirilerek kendisine imza ettirilir. İsterse kararın bir örneği de verilir. İtiraz eden hazır değilse, halkoylamasının yapıldığı yerleşim biriminde asılmak suretiyle tebliğ olunur.

(2) Kurulların kesin kararı tebliğ olunmaz. Ancak itiraz eden, başkana başvurduğu takdirde, kendisine gösterilir, isterse bir suret de verilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM Halkoylaması Sonucunun İlanı ve Valiliğe Bildirilmesi

Halkoylaması Sonucunun İlçe Seçim Kurulunca Birleştirilmesi

MADDE 64- (1) İlçe seçim kurulunca sandık kurullarından gelen tutanakların birleştirilmesi aralıksız yapılır. Tutanakların birleştirilmesinde "Evet" ve "Hayır" oyları tespit edilerek sandık tutanak sonuçları SEÇSİS'den alınacak Örnek: 114 sayılı tutanağa geçirilir (298 S.K. M: 108).

(2) Ancak; sandık kurullarının Örnek: 113 sayılı tutanak sonuçları, Örnek: 114 sayılı birleştirme tutanağına sandıkların numara sırasına göre geçirilir ve bu şekilde düzenlenen tutanak ilçe seçim kurulu başkanı ve üyeleri tarafından imzalanır.

(3) İlçe seçim kurulu başkanı, halkoylaması sonucunu hazır bulunanlara sözle duyurur. Ayrıca, halkoylaması sonucunu gösteren Örnek: 114 sayılı birleştirme tutanağının bir örneğini talepte bulunan valiliğe gönderir, bir örneğini de bir hafta süreyle ilan edilmek üzere seçim kurulunun kapısına astırır.

(4) Halkoylamasına ilişkin tutanaklara yapılan itirazlar oyların dökümü ve sayımı ile ilgili ise yeniden yapılan döküm, sayım ve hesap sonucunda tutanakların iptaline karar verildiği takdirde; yeniden yapılacak döküm, sayım ve hesap sonucuna göre tutanak düzenlenir.

Halkoylamasında İlçe Seçim Kuruluna İtiraz

MADDE 65- (1) Sandık kurullarının kararları ve tutanakların düzenlenmesi aleyhine, sandık tutanağının düzenlenmesine kadar sözle veya yazıyla, sandık kurulları aracılığıyla ilçe seçim kuruluna itiraz yapılabileceği gibi, oy verme gününden sonraki Salı günü saat 14:00'e kadar doğrudan doğruya ilçe seçim kuruluna yazılı olarak itirazda bulunulabilir.

(2) İlçe seçim kurulları itirazın kendisine verildiği tarihten sonraki ikinci gün saat 17.00'e kadar itirazları karara bağlar.

(3) İlçe seçim kurulları, itiraz süresi sona ermeden veya yapılan itirazlar incelenip karara bağlanmadan birleştirme tutanağını düzenleyemez (298 S.K. 128).

Halkoylamasında İl Seçim Kuruluna İtiraz

MADDE 66- (1) İlçe seçim kurullarının veya başkanlarının, kendi işlemleri aleyhine vaki şikayet üzerine verdikleri kararlar ile, sair kararları aleyhine, en geç ilçe birleştirme tutanağının düzenlenmesine kadar; ilçe birleştirme tutanağının düzenlenmesi ve buna ait işlerle neticelerine karşı bu tutanağın düzenlenmesini takip eden gün, saat 17.00'e kadar, doğrudan doğruya veya ilçe seçim kurulları aracılığıyla il seçim kurullarına itiraz edilebilir.

(2) İlçe seçim kurullarının veya başkanlarının işlemlerine, tedbirlerine ve sair muamelelerine karşı yapılan şikayetlerin reddine dair verilen kararlara yapılan itirazlar, iki gün içinde kesin olarak karara bağlanır.

(3) Sair itirazlarda aynı şekilde iki gün içinde karara bağlanır (298 S.K. 129).

Halkoylamasının Yenilenmesi

MADDE 67- (1) Halkoylamasının sonuçlarını etkileyecek ölçüde bir usulsüzlük veya kanuna aykırı uygulama nedeniyle halkoylamasının iptaline ve halkoylamasının yenilenmesine ilçe veya il seçim kurullarınca karar verilmesi ve kesinleşmesinden sonra, halkoylamasının yenileneceği o çevrede derhal ilan edilir ve bu ilandan itibaren 15 inci günü izleyen ilk Pazar günü bu genelge hükümlerine göre yeniden halkoylaması yapılır. Halkoylamasının yenilenmesi durumlarında, önceki halkoylamasında kullanılan kesinleşmiş sandık seçmen listeleri güncelleştirilmeden aynen kullanılır.

Halkoylaması Sonucunun Valiliğe Bildirilmesi

MADDE 68- (1) Sayım, döküm, hesap sonucuna veya halkoylaması işlemlerine yapılan itirazlar çözümlenip sonuçlandırıldıktan veya kanuni süreleri geçtikten sonra kesinleşen halkoylaması sonucu 5393 sayılı Belediye Kanununun 4 üncü maddesi uyarınca bir tutanakla valiliğe bildirilir.

Yüksek Seçim Kurulundan İstekler Ve Bildirilecek Hususlar

MADDE 69- (1) Halkoylaması için gerekli, kırtasiye, gereç, zarf ve oy pusulası ihtiyaçları, halkoylaması yapılacak muhtarlıklarda, yani bölgelerde yapılmış önceki seçimdeki seçmen ve sandık sayıları esas alınmak suretiyle tespit edilecektir.

a) Oy zarfı

Mahalle ve köy muhtarı seçimlerinde olduğu gibi halkoylamasında da her muhtarlık bir seçim bölgesi olduğundan, Yüksek Seçim Kurulunca hazırlanıp önce gönderilmiş bulunan, her boy ve renkteki filigranlı zarflardan hiç kullanılmamış veya sadece ilçe seçim kurulu başkanlığı mührü ile mühürlenmekle beraber keza kullanılmamış olanlar varsa ve bunlarla aynı sandıktaki zarf ihtiyacının tamamı karşılanabiliyorsa kullanılmasında sakınca yoktur.

Hiç zarf yoksa veya mevcut zarflar ihtiyacı karşılamıyorsa, gerçek miktar, aynı bölgelerde bir önceki seçimde belli olan seçmen sayısı esas alınarak tespit olunacak ve istenecektir.

b) Oy pusulaları

Halkoylamasında, üzerinde "Evet" ve "Hayır" yazıları bulunan ve renkleri Yüksek Seçim Kurulunca belirlenen ayrı ayrı basılı oy pusulaları kullanılacaktır. Bu oy pusulaları, halkoylaması yapılacak bölgelerdeki seçmen sayısına göre hesaplanarak ilçe seçim kurullarınca Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığından, diğer ihtiyaçlar arasında istenecektir.

c) Basılı kağıtlar

Bilgisayar Destekli Merkezi Seçmen Kütüğü (SEÇSİS)'nde yer alan ekran menülerinden ulaşılarak temin edilecektir (Örnek: 112, 113, 114).

ç) Kırtasiye ve gereçler

Kırtasiye ve gereçlere olan ihtiyaçlar, mevcutlar belirlenerek, gerçek ihtiyaca göre istenecektir.

Bu ihtiyaçlar, bölgenin uzaklığı ve özellikleri göz önünde tutularak, halkoylamasının zamanında yapılmasını aksatmayacak şekilde tespit edilerek Yüksek Seçim Kurulundan istenmelidir.

d) Ödenekler

Halkoylaması için tahakkuk edecek istihkaklar ve yapılacak masraflar seçimler için gönderilen ödeneklerden ve Yüksek Seçim Kurulunun muhtelif mali genelgelerinde belirtilen şekil ve surette karşılanacak; mevcut ödenek yetmediği takdirde Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığı İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığından istenecektir. Bu masrafların, diğer idarelerin bütçelerindeki ödeneklerle veya mahalli halktan alınacak paralarla karşılanması kanuna aykırı olup, sorumluluğu gerektirir.

Çalışmalar, o gün düzenlenecek bir tutanakla ayrıntılı bir şekilde tespit edilerek; sıra numarası altında, özel bir dosyada Seçim Büro Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Genelge hükümlerine göre saklanacak; asla imha edilmeyecektir.

Tahakkuk eden istihkaklar 104 numaralı harcama çizelgesinde gösterilecek; kayıtlara ve hesaplara uygunluğu İlçe Seçim Kurulu Başkanlığınca onanarak Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığına gönderilecektir. Tahakkuk edip ödenmeyen istihkaklar olursa bunlar da bir cetvel halinde bildirilecektir.

Halkoylaması dolayısıyla da, ücret ve istihkakların tahakkuk ettirilmesinde ve masrafların ödenmesinde, kanunun, kararnamelerin ve ilke kararlarının önemle göz önünde tutulması zorunludur ve aykırı hareket sorumluluğu gerektirir.

Halkoylamasına Ait Kağıtların Saklanması Ve Yok Edilmesi

MADDE 70- (1) Belediye Kanununun 4 üncü ve 8 inci maddelerine göre yapılan halkoylaması için usul ve şartlar bakımından uygulanan 2839 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesi; "Hesaba katılan, katılmayan ve itiraza uğramış olan oy pusulaları, sayım ve döküm cetvelleri, tutanaklar ve seçimle ilgili diğer her türlü evrak, iki yıl süre ile ilçelerde ilçe seçim kurulu başkanı, illerde il seçim kurulu başkanı tarafından saklanır ve Yüksek Seçim Kurulunun talebi olmadıkça hiçbir yere gönderilmez. " hükmüne yer vermiştir. Halkoylamasına ait kağıtlar hakkında da aynı kural geçerlidir.

Ödenecek Ücretler

MADDE 71- (1) Yazımı tamamlanan seçmen bilgi kağıtlarının dağıtımını ilçe seçim kurulu başkanının görevlendireceği kişiler eliyle yapıldığı takdirde dağıtım işinde çalışanlara dağıttığı her seçmen bilgi kağıdı için,

(2) Askı yeri görevlilerine, askı süresince yaptıkları iş ve görevler göz önünde bulundurulmak suretiyle bizzat ilçe seçim kurulu başkanınca takdir edilecek sürelerde ücret tarifesinde askı görevlileri için,

(3) Sandık kurulunda görev alan başkan ve üyeler için,

Yüksek Seçim Kurulunca belirlenen ücret tarifesi üzerinden ödeme yapılır.

(4) Ancak, yeni ücret kararının yürürlüğe girmesiyle birlikte, yeni ücret tarifesi uygulanır.

Yürürlükten kaldıran hükümler

MADDE 72- (1) Resmi Gazetenin 26/04/1969 tarih ve 13184 sayılı nüshasında yayımlanan Yüksek Seçim Kurulunun 11/04/1969 tarih ve 180 sayılı kararı ile kabul edilen "Plebisitte Seçmenlerin Oylarına Başvurma Usul ve Şartlarına Dair Örnek: 108 sayılı Genelge" değişiklikleriyle birlikte yürürlükten kaldırılmıştır.